

Божик В. Р.,
здобувач освіти першого (бакалаврського) рівня
Науковий керівник: Петик М. І., к.е.н, доцент
кафедри фінансів, грошового обігу та кредиту
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ МАЛИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ

У сучасних умовах функціонування економіки України, що характеризуються високим рівнем невизначеності, воєнними ризиками та постійними трансформаціями ринку, особливої актуальності набуває питання ефективного управління малими підприємствами. Саме малий бізнес сьогодні виступає не лише джерелом економічної активності, а й важливим чинником стабілізації соціально-економічної ситуації в державі. Водночас його вразливість до зовнішніх загроз потребує впровадження нових управлінських підходів, зокрема гнучкого управління.

Адаптивне управління передбачає здатність підприємства швидко реагувати на зміни середовища, переглядати стратегії, оптимізувати ресурси та мінімізувати ризики. У цьому контексті воно безпосередньо пов'язане з питаннями економічної та національної безпеки, оскільки стійкість малого бізнесу впливає на загальну стабільність економіки країни.

Малі підприємства в Україні функціонують у складному середовищі, де поєднуються економічні, політичні та воєнні чинники. Як зазначають дослідники, сучасні виклики змушують підприємців переглядати підходи до управління, переходячи від традиційних моделей до більш гнучких і адаптивних [1]. Це пов'язано з необхідністю швидко реагувати на зміну попиту, перебої в логістиці, коливання валютного курсу та інші фактори нестабільності.

Одним із ключових елементів гнучкого управління є ефективна система управління ризиками. Формування фінансової безпеки підприємства передбачає своєчасну ідентифікацію загроз, оцінку їхнього впливу та розробку механізмів мінімізації негативних наслідків [2]. У сучасних умовах це особливо важливо, оскільки навіть незначні прорахунки можуть призвести до втрати платоспроможності або навіть припинення діяльності.

Також слід враховувати вплив воєнних ризиків на роботу малого бізнесу. Вони значно ускладнюють прийняття інвестиційних рішень, обмежують можливості для розвитку та підвищують загальний рівень невизначеності в діяльності підприємств [5]. У таких умовах адаптивне управління дає змогу підприємствам не лише виживати, а й знаходити нові можливості для розвитку, змінюючи бізнес-моделі, ринки збуту або структуру витрат.

Окремо варто звернути увагу на соціальну відповідальність керівників. У складних кризових умовах саме виважені управлінські рішення допомагають зберегти робочі місця, підтримати економічну діяльність підприємств і

підвищити рівень довіри до бізнесу [3]. Це, своєю чергою, сприяє зміцненню соціальної стабільності, яка є важливим елементом національної безпеки.

Крім того, фінансова стабільність малих підприємств є основною умовою їх успішної діяльності. Вона забезпечується за рахунок збалансованого використання ресурсів, різноманітності джерел доходів і здатності витримувати вплив зовнішніх ризиків [4]. Застосування антикризових інструментів управління дає змогу підприємствам швидше пристосовуватися до змін і підтримувати свою конкурентоспроможність навіть у складних економічних умовах [6].

У ширшому розумінні гнучке управління малими підприємствами має важливе значення для держави. Стійкий і швидко адаптований малий бізнес сприяє зростанню надходжень до бюджету, збереженню робочих місць і зниженню соціальної напруги. Таким чином, він є важливою складовою економічної безпеки, яка, у свою чергу, входить до системи національної безпеки загалом..

Отже, гнучке управління малими підприємствами є важливою умовою їх ефективної діяльності в сучасних нестабільних умовах. Воно дозволяє бізнесу оперативно реагувати на зміни, знижувати ризики та підтримувати фінансову стійкість.

Розвиток таких підходів підвищує конкурентоспроможність підприємств і сприяє зміцненню економічної безпеки держави. Адаптивні підприємства відіграють значну роль у стабілізації та відновленні економіки.

Подальші дослідження доцільно зосередити на практичних механізмах впровадження гнучкого управління з урахуванням галузевої специфіки та умов функціонування бізнесу в період воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Давиденко О. О., Половинкіна Р. Ю., Бірюков Т. Р. Особливості менеджменту малого підприємництва: сучасні виклики в Україні. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*. 2025. № 4 (34). С. 101-109.
2. Доценко І. О. Стратегія управління фінансовими ризиками підприємства в процесі формування його фінансової безпеки. *Modern Economics*. 2020. № 20. С. 73-78.
3. Компанієць В. В., Бела О. О. Особливості соціально відповідальної економічної поведінки управлінців та підприємців в критичних та невизначених умовах діяльності: теоретичні положення та вітчизняна практика. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2026. № 93. С. 281-294.
4. Микита С. І. Фінансова стійкість малих підприємств: ідентифікація ризиків, аналіз загроз та використання можливостей розвитку. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. № 2 (6). С. 300-307.
5. Остропольська Є. В., Лотиш О. Я., Піхняк Т. А. Моделювання впливу воєнних ризиків на інвестиційні рішення малого бізнесу. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026. № 28.
6. Хринюк О. С. Антикризове управління підприємством: розрахункова робота: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 70 с.